

TORONTÁL

Ára:
75
para

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vel. Bečkerek, Obiljeva (Zápolya) u.1

Telefonszámok:
Szerkesztőség 281   Kiadóhivatal 21
Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bečkerek

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő:
Dr. MARA JENŐ

Az előfizetés ára:
Egész évre . 180 D   Negyedévre . 45 D
Félévre . . . 90 D   Havonta . . . 15 D

Hirdetések díjszabás szerint
Megjelenik naponta délben

Ára:
75
para

A vajdasági kereskedők és iparosok politikai állásfoglalása.

Egységesen lépnek fel a választásokon

— A „Torontál” tudósítójától. —

Bečkerek, jan. 8.

A bácskai gyárosok, kereskedők és iparosok vasárnap konferenciát tartottak Novi Sadon, melyen több felszólaló beszéde után a következő határozatot hozták.

A bácskai gyárosok, kereskedők és iparosok egyhangúlag elégedetlenségüket fejezik ki a mostani országgyűlési képviselők működése felett, mert pártra való tekintet nélkül egy esetben sem vettek védelmükbe a kereskedők és iparosok legigazságosabb érdekeit. Amiért is a konferencia elhatározta, hogy maga köré tömöríti nemzetiségi különbség nélkül az összes kereskedőket, gyárosokat és iparosokat és az országos választásokon, mint egységes tömeg fog részvenni. A választásokon való részvétellel egy célt, egy kívánságot tűztek ki maguk elé és akarnak keresztülvinni, hogy a közgazdasági politikát oly mederbe hozzák, amely az államnak és a polgárainak a leghasznosabb. A konferencia ezek szemelőtt tartásával felhívást fog kibocsájtani az összes gyárosokhoz, kereskedőkhöz és iparosokhoz, valamint a kalmazottakhoz, hogy csatlakozzanak valamelyik megélvő politikai párthoz, mely a közgazdasági körök igazságos kívánságainak kivételét programjába veszi és ígéretet tesz a kereskedelmi világ érdekeinek leghathatósabb megvédésére.

A bácskai kereskedők határozatukat elküldötték a Bánsági Kereskedelmi és Iparkamarának, valamint az összes bánsági kereskedelmi és ipari szervezetnek, azzal a kérelemmel, hogy a Bánság is organizálja tagjait, mert csak ilyenképpen lesz eredményes a küzdelemük. Valószínű, hogy a bánsági kereskedelmi és ipari alakulatok elfogadják a bácskai határozatot és csatlakoznak a megindult mozgalomhoz.

Bečkereken pénteken délután előkészítő értekezletet tartottak, amelyen azonban nem hoztak lényegesebb határozatot. Rövid időn belül Bečkereken nagygyűlést fognak összehívni s azon döntenek véglegesen, hogy melyik párthoz csatlakoznak.

Szavazati jogot kapnak a magyarok.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Subotica, jan. 7.

A magyar-párt beogradi tárgyalásai, amelyek esütörtökön kezdődtek és amelyet dr. Gráber László, dr. Csettle János és dr. Deák Leó vezettek a magyar-párt részéről, tegnap eredményesen befejeződtek. A tárgyalásokról a magyar-párt elnöki tanácsa a következő hivatalos kommunikét adta ki:

„A Vajdaság közigazgatási hatóságai részéről a magyar-ág választói joga tekintetében megnyilvánuló különböző eljárások ellentétben állanak a törvénnyel és a magyarságra nézve sérelmesek. Ez a felfogás arra indította a magyar-párt elnökségét, hogy a királyi kormánynál a magyarság választójoga érdekében közbenjárjon. A magyar-párt kiküldöttéi biztosítékot nyertek a királyi kormánytól arra nézve, hogy a választói névjegyzékek kiigazítása január 31-ig hivatalból fog megtörténni. Az alkotmány értelmében minden külön kérés nélkül fölvesznek minden

olyan nemszláv állampolgárt, akit az alkotmány 70-71. szakasza alapján a választójog megillet, opció jogával nem élt és a választói névjegyzékbe fölveve eddig nem volt, egy hogy a március 18-iki választásokat már ezen névjegyzék alapján ejtik meg.

A királyi kormány kilátásba helyezte, hogy érvényt szerez ezen rendelkezésnek, valamint azon régebbi rendelkezésnek is, amely a választások szabadságáról intézkedik. A magyar-párt elnöki tanácsa el van határozva, hogy a hatóságoknak ezzel az intézkedéssel szemben álló felfogása ellen a legerélyesebben fog eljárni.”

A magyar-párt fenti kommunikéjében a magyar választópolgároknak nem kell, sőt nem is szabad jelentkezniük a hatóságoknál, miután a magyar-párt hivatalosan fogja összeírni a párt összes választásra jogosult tagjait és összesítve fogja a névsort az illetékes hatóságoknál benyújtani.

Behívják az 1900, 1901 és 1902-es évfolyambeli hadköteleseket.

Február hónapban lesz a bevonulás.

Bečkerek, jan. 8.

A bečkereki kerületi katonai parancsnokság szombaton rendeletet kapott a suboticei divíziótól, mely újabb bevonulásokról intézkedik. A rendelet értelmében az összes 1902-eseknél ellenben úgy a nemkötelesek bevonulni tartoznak.

A behívási utasítás az 1900-as és 1901-es évfolyamot illetőleg csupán a nemszlávokra vonatkozik, az 1902-eseknél ellenben úgy a nemszlávokra, mint a szlávokra. A bevonulók névjegyzékét most állítják össze és az elkészített listát átadják a katonai ügyosztálynak, vidéken a jegyzőségeknek, amelyek a behívást ennek alapján fogják eszközölni.

A katonai szolgálat megkezdésének ideje teljesen precízizozva még nincsen. Mind a három évfolyamba tartozó hadkötelesek közül azok,

akiket a tüzérséghez vagy lovas-sághoz osztottak be, egy csoportban fognak bevonulni, még pedig — az előjelek szerint — február 4-én. A más fegyvernemhez beosztottak később, de mindenesetre még február hónapban kezdik meg a szolgálat-teljesítést.

A behívottaknál figyelembe veszik a sorozásuk alkalmával kapott beosztást. A gyalogosok tehát megmaradnak a gyalogsági ezredeknél, a lovasok, a lovasságinál stb. Különleges szolgálati idő megrövidítés ezeknél az évfolyambeliéknél nincsen. Mind a három korosztály katonái a teljes időt szolgálják le.

A bevonulók állomáshelye még egyelőre bizonytalan. A csoportonkint történő behívások arra engednek következtetni, hogy a katonakötelesek több garnizonban nyernek elhelyezést.

Munkástőzsdét állítanak fel Bečkereken.

Februárban kezdi meg a működését.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Bečkerek, jan. 8.

A munkásságnak régi óhaja valósui meg a közeljövőben. A több ízben elhatározott munkástőzsde felállítására tegnapra végre határozott utasítás érkezett a bečkereki munkásbiztosító pénztárhoz, mely végre minden kétséget kizáróan elrendeli az új intézmény sürgős felállítását.

A rendeletnek megfelelően a munkástőzsde rövid időn belül megkezdí működését, ha a szükséges előkészületek befejeződnek, már február elején átadhatják az intézményt rendeltetésének. A munkástőzsde egyelőre a munkásbiztosító pénztár helyiségeiben székel. Később azonban a szükséghez képest megnagyobbítja ügykörét és külön helyiségeket bérel. A hivatal teljesen független a munkásbiztosító pénztártól és csak pénzügyi kezelése közös. A fenntartásához szükséges összeget a munkaadók és munkások között arányosan osztják fel s a kivetett díjakat a munkásbiztosítási járulékokkal együtt fizetik be.

A munkástőzsde első és legfőbb célja az ingyenes állasközvetítés. A munkaadók itt fogják bejelenteni igényeiket és ugyancsak itt jelentkeznek a munkanélküliek is, akik ily uton nyernek elhelyezést, illetve munkát. A huzamosabb ideig állás-nélkül élő munkások részére rendszeres segélyt állítanak meg és fizetnek ki. Ha a munkanélkülit helyben nem tudják elhelyezni, más városba küldik, mely esetben a vonaton csak fél vasuti jegyet fizet.

A munkástőzsde vezetősége tizenkét tagból áll. Hat munkaadóból és hat munkásból.

Bánatot kettő, Bácskát pedig három tőzsdekerületre osztotta be a szociálpolitikai miniszterium. A felsőbánátiak Bečkerek, az alsóbánátiak pedig Vrsac lesz a centruma, ahol mindkét helyen munkástőzsdét állítanak fel Bácska három tőzsdét kap Subotica, Zombor és Novisad székhelylyel.

Összeírás. A városi adóhivatal megkezdte az I., II., III. és IV. osztályu kereseti adó alá eső polgárok összeírását. A konskripciót tizenhárom városi tisztviselő végzi.

Zenetörténeti előadás Beeskereken.

Beeskerek, jan. 8.

Beeskereken, úgy látszik, még egy számottevő kulturtényező nevét kell majd megtanulni rövidesen és ez az Ady-társaság, amely most áll alakulás előtt és amely programja egy részével, az első zenetörténeti előadással tegnap mutatkozott be a közönségnek. Az előadók csupa régi, ismert, jó név, akik csak ebben az alakulatban újak: Griffel Lajos, Juhász Ferencné, Láng Imre és Uhlirs Károly. Az első előadás műsorán Arcangelo Corelli Suiteje, Francesco Durante: Ariája, Pietro Locatelli: Trio Sonatája és Aubert Jacques: Suiteje szerepelt.

A művek egytől-egyig a régi zeneköltészet remekei és igen nagy feladatok elé állították az előadókat. Griffel Lajos finom megértéssel, mélységgel interpretálta a régi mesterek műveit, amelyek némelyikében, mint például Durante Ariájában és Corelli Sarabandájában egyszerűen csodálatos nyújtott. Méltó partnere volt Juhászé, aki nagy zenei intelligenciájával, bámulatos alkalmazkodásával valószínűleg mintaszerű kíséretet nyújtott. Egyes helyeken, mint Locatelli Sonatájának Allegro-jában, ahol a zengorasz jóval felülmulja a vezető hegedű szólóját, technikailag briliáns volt, anélkül, hogy külön érvényesülést kívánt volna. Locatelli: Trio Sonatájában kiváló munkát produkált Láng Imre, akinek elegáns, könnyed vonókezelését élvezet volt nézni. Uhlirs Károly cellópártja ebben a darabban nem volt vezető és így ez a kiváló muzsikusz teljes erejében nem is mutatkozhatott be. Az amit nyújtott, azonban igyis elsőrangú volt.

Az előadásnak külön érdekessége volt, hogy Pellegrinetti Hermenegild pápai nuncius megtisztelte az előadást jelenlétével. A közönség, amely zsufolásig megtöltötte a termet, lelkesen ünnepelte az előadókat.

Hol van most már az arany?

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, jan. 7.

Ma délutánra várják a párisi konferencia döntő ülését. A tanácskozást teljes csőd fenyegeti. A franciák, a belgák és az olaszok együtt küzdenek az angolok ellen.

A párisi „Le Journal” szenzációs leleplezése szerint Bonar Law, az egy milliárd francia aranyat, amelyet az angol nemzeti bankban depozáltak, Anglia részére kívánja lefoglalni. Ezzel kapcsolatban Párisban nagy izgalmat keltett a hír, hogy az arany állítólag már nincsen Angliában, hanem az angol kincstári minisztérium elszállította

A pápai nuncius Beeskereken.

Beeskerek, jan. 8.

Megírta a „Torontál”, hogy Pellegrinetti Hermenegild pápai nuncius a beogradi udvarnál, bánati hívei látogatására Beeskerekre jön és itt egyuttal a bérmálás szentségét is ki fogja szolgáltatni. A nuncius beeskereki tartózkodásáról a következő tudósításunk számol be.

Pellegrinetti Hermenegild pápai nuncius a beogradi udvarnál, adami érsek január 5-én délután érkezett meg Beeskerekre a Subotica felől jövő vonattal. A nunciust az állomáson a román. kath. hitközség képviselőtestülete nevében Kovács István vikárius, Várady Imre dr. hitközségi elnök és a hitközség tagjai üdvözölték. A város nevében Aleksity Bogoljub polgármester és Staity Péter rendőrfőkapitány üdvözölték a magas vendéget. Az üdvözlő beszédek után ünnepélyes menetben vonult be a nuncius és kísérete a városba. A nuncius négy hóféher ló által vont diszhintóban ült Kovács István vikárius oldalán. A főpap fogadtatására kisereglett érdeklődők fogadtatására egész sora követte, majd egy legényekből alakult lovasbandérium zárta be a menetet.

A főtemplom előtt ezalatt a hatóságok, iskolák, különféle egyesületek küldöttségei sorakoztak és várták a menet megérkezését. Amint a főpap hintója az Aradáci-utca bányáira ért, megkondultak a templom hangjai és izgatott érdeklődés futott végig a százakra menő tömegen. Néhány feszült perc még és a megyeháza mellett feltűnik a négy fehér ló által vont diszhintó. A hintó függőyei az esős idő miatt le voltak eresztve, úgy hogy a várakozó tömeg kíváncsisága csak akkor nyert kielégülést, amikor a hintó a templom előtt megállt és a pápai nuncius az ott álló baldachin alá lépett, hogy fogadjon a különféle üdvözlő küldöttségeket.

Elsőnek Raity Svetislav alispán üdvözölte Beeskerek magas vendégét, majd Stakity Zsarko a g. kel., Jurányi Lajos az ág. ev., Szabó Zoltán a ref. egyház, Grubity Andrea dr. pedig a város nevében üdvözölte a nunciust. A főpap minden egyes üdvözlőt melegen megköszönte, majd fényes papi kísérettel bevont a templomba, ahol áldást

Amerikába a brit háborús adósság törlesztése céljából. A francia és olasz sajtó emiatt élesen támadja Angliát.

Mindezekből már előre jósolható, hogy a párisi konferencia negatív eredménnyel fog végződni. Beavart körök véleménye szerint a tanácskozások meddősege maga után vonja a francia és belga katonai megszállások végrehajtását, ahogy azt a francia javaslat ajánlja.

osztott a templomban megjelenteknek. Ezután visszavonult a plébánia lakba, ahol Beeskerek tartózkodása idején lakni fog.

Este hét órakor a román. kath. egyházközség kétszáz éves jubileuma tiszteletére az egész város ki volt világítva, míg a templom erkélyén a vasutasok zenekara hangversenyt, utána pedig a dalárda és a vasutaszenekar szerenádát adott a nunciusnak.

Hatodikán reggel kilenc órakor főpapi mise volt a plébánia-templomban, amelyet a hitközség jubileáris közgyűlése követett.

A hitközség kétszáz éves jubileáris közgyűlésén dr. Várady Imre hitközségi elnök méltatta a nap jelentőségét magyar és német nyelven, majd a hatóságok képviselőit köszöntötte szerbül és a pápai nuncius ökögyelmességét üdvözölte olasz nyelven és arra kérte, hogy a pápa öszentségének tolmácsolja a beeskereki katolikus hitközség legmélyebb hódolatát. A magas vendéget láthatólag meglepte az olasz szócsengése és ugyancsak olasz válaszában arra kérte dr. Váradyt, hogy tolmácsolja a beeskereki katolikus hívőknek köszönetét a lelkes és meleg fogadtatásért. Ezután a jubileáris közgyűlés jegyzőkönyvének — a melyet minden jelenlévő aláírt — felolvasása után a közgyűlés véget ért.

A délelőtti folyamán a nuncius visszaadta a hatóságok látogatásait. Este fél hét órakor a zárda nagytermében Müller I. P. A három szent király című oratoriumát mutatták be, melynek színpadi részét Juhász Ferenc, zenei részét pedig Wehninger József karragy rendezte. A színpadon és énekesek, az élőképek gyönyörű csoportjai a szindus, keleti kosztümök valóságos elragadták a közönséget, amely szünni nem akaró tapssal honorálta a ritka élvezetet.

A nuncius Juhász Ferenc és Wehninger József rendezőknek a legmelegebb elismerését fejezte ki. Vasárnap, január 7-ikén vette kezdetét a plébánia-templomban fiúk részére a bérmálás szentségének kiszolgáltatása, amely reggeltől egész délig tartott. Hétfőn a lányok bérmálása van ugyancsak a plébánia-templomban.

Az angol delegátusok számolnak azzal, hogy a csütörtök délután tartandó ülés csak formális lesz és így az elutazáshoz megtették az előkészületeket.

A szövetséges miniszterelnökök tegnap délután négy óra hosszat tárgyaltak afölött, hogy meghallgatják-e Bergmann német államtitkár szóbeli előadását, de a kérdésben még nem döntöttek.

HIREK

Három szavazóhelyiséget kap Beeskerek. A március 28-án végbemenő választásnál a voksok összegyűjtésére három szavazóhelyiséget szerveznek. Az elsőt a kereskedelmi iskolában, a másodikat a központi elemi iskolában, a harmadikat pedig a tomasováci utcában lévő elemi iskolában helyezik el.

Athelyezés. Boschi Ivo dr. beeskereki törvényszéki bírót az igazságügyiminiszter a suboticiai törvényszékhez helyezte át.

Kinevezés. Milunov Veljko belacrkvai főszolgabíró központi szolgálatra Vel. Beeskerekre rendelték be. Milunov egyuttal a tegnapi nappal három napi szabadságra utazott. — Helyébe Belacrkvára Lackov Ljubomir neveztek ki.

Vandalizmus. A novisadi postaigazgatóság feljelentést tett, hogy ismeretlen tettesek különös elszáratással lopkodják a telefonbuzalokat, izolátorokat és más felszereléseket. Az alispáni hivatal utasította a panicevoi és kovini csendőrséget, hogy fokozottabb mértékben folytasson nyomozást a tolvajok ellen.

Tűz. Szombat este hét óra tájban a Beierle és Kartye-égy Danicsiceva utcai házában lévő füstölőjében tűz ütött ki. A füstölőben lévő hus és szalonakészlet majdnem az utolsó darabig a tűz martaléka lett. A tüzet a tűzoltóság néhány perc alatt eloltotta. — Tegnap délután ismét tűzilármát fujt a toronyór, de vak lármának bizonyult.

Kilopta a barátja pénztárcáját. Gadosev Milos 30 éves opovoi földműves a múlt hó végén Beeskerekre járt, ahol megismerkedett egy Rosuly Svetožar nevű napszámmossal. Annyira összebarátkoztak, hogy Gadosev meghívta Oporora Rosulyt. Utközben az orlodi állomáson egy óvatlan pillanatban az ujjonnan szerzett barát kiemelte a vendéglátó pénztárcáját, mel benne kétezzer dinár készpénz volt és megugrott vele. A beeskereki rendőrség pénteken elfogta. Kihallgatása után átadta az ügyésznek.

Büntető tárgyalás a beeskereki törvényszéken. Sztan Simon és Sztan József toráki földműves a múlt év július 30-án Bek Mihály ottani kereskedőtől mintegy ezerhatszáz dinárt érő szövetarut lopott el. A beeskereki törvényszék büntető tanácsa pénteken ítélkezett a tolvaj földművesek felett és Sztan Simont két évi és négy hónapi, Sztan Józsefet pedig egy évi börtönre ítélte.

A kereskedővilág figyelmébe ajánljuk, hogy a beeskereki és novisadi piacok között fennálló élénk áruforgalmi összeköttetésre való tekintettel a Nagybeeskereki Takarékpénztárral (Szerb korona-szálló épületében) oly megállapodást létesítettünk, hogy a Novi Sadon teljesítendő fizetések ellenértéke, ezen intézetnél kerül befizetésre. Ezzel szemben mi a kifizetést a vonatkozó értesítés vétele után azonnal — sürgős esetekben a befizetés napján is — költség- és jutalékmentesen teljesítjük. Ipar- és Kereskedelmi Takarékpénztár R.-T. Novi Sad.

* **Koresolyákat,** orvosi műszereket és minden egyebet nikkelez és galvanizál Krausz, Veliki Beeskerek. Telefon 329.

* Van szerencsém a t. olvasóközönség szives tudomására hozni, hogy telefonomat magas díja miatt leszereltettem, miért is kérem a szükséges rendelkezéseket levélel vagy táviratilag eszközölni. — Az örvóvállalat előjegyzése továbbra is nálam eszközöltetik. Piking, ügynök.

* **Atulásokok és csekk kiírásokok** — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár,** valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a **Nagybecskerek Takarékpénztár.** Veliki Becskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

Kadima hangversenye jan. 10, este 9 óra.

Évekre visszamenőleg számítják a késedelmi kamatokat.

Uj rendelet érkezett Becskerekre.

Becskerek, jan. 8.

Nagyfontosságú rendeletet kapott a becskerei kerületi pénzügyigazgatóság a pénzügyminisztériumtól, amely az adóbefizetések alkalmával felmerülő késedelmi kamatokról nem minden érdekességet nélkülöző módon intézkedik. A furcsa rendelkezés ugyanis minden kétséget kizáróan, határozottan körvonaloza kimondja, hogy a késedelmi kamatot nem a kivetés, vagy a fizetési meghagyás kézbesítésének napjától, hanem az esedékesség időpontjától számítják. Hogy példával illusztráljuk ezt az adófizetők zsebéből egyáltalán nem kimélő pénzügyminiszteri utasítást, megemlítjük, hogy például az 1917—1918. évre kivetendő adó utáni késedelmi percenteket nem azoknak végleges megállapításától kell fizetni, hanem már ezekről az évektől számítva. Tehát az adófizetőkre ebben az esetben már az 1917. és 1918. évtől kivetnek büntetési pótlékokat.

A késedelmi kamatok ujszerű szokatlan beállítása bizonyára nagy megütközést fog kelteni az adófizetők körében, annál is inkább, mivel nem rajuk mulott, hogy egyes 1917—1920 as adókat csak most vetnek ki. A pénzügyigazgatóság személyzethiányának nem lehet a közönség az oka s emiatt nem is bűnhődhet oly mulasztásért, amely nem őt terheli.

Meggyorsítják az adómunkákat.

Uj munkaeörket kapott az igazgatóság.

Becskerek, jan. 8.

A becskerei pénzügyigazgatóság adóosztálya, hogy az adókivetés és más adómunkák elvégzésével minél előbb elkészülhessen, másrészt, hogy a jövőben restanciák nélkül dolgozhasson, újabb munkaeörket kért a pénzügyminisztériumtól. Illetékes helyen respektálták is az igazgatóság kérelmét és tegnapra két tisztviselőt nevezett ki a minisztérium a becskerei adóügyosztályhoz. A két új tisztviselő Drakulity Milán, akit a vrsaci pénzügyigazgatóságtól helyeztek át Becskerekre adóreferensi minőségben és Davidovity N., a napokban már el is foglalja hivatalát.

A „Torontál” egyik mult heti számában már megírtuk, hogy a pénzügyminisztérium Jurjevity Vá-

Január 31. a névjegyzékek kiigazításának határideje.

Ujabbi rendeletet kapott a város.

Becskerek, január 8.

Becskerek város vezetősége pénteken rendeletet kapott, mely a választói névjegyzékek kiigazítási határidejének meghosszabbításáról intézkedik. Tudvalevő ugyanis, hogy a névjegyzékek revíziója január 6-án lejárt, addig a napig azonban helyenkint nem tudták teljesíteni a felszólamlásokat és így vált szükségessé, hogy ujabbi intézkedéssel tegyék lehetővé a sérelmek orvoslását.

A rendelet száma 18081/922. A belügyminiszter megbízásából aláírta: dr. Kovacsevity. A vármegyei hatóság 376-os számmal ellátva küldte át a városnak.

A névjegyzékek kiigazításáról szóló rendeletnek megfelelően jan.

szát, a novisadi tartományi pénzügyigazgatóság adóreferensét Becskerekre küldte ki, hogy a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adóját és hadiadóját kivesse. Jurjevity a napokban érkezik Becskerekre. Mivel a becskerei pénzügyigazgatóság alá az összes bántási nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek tartoznak, Jurjevity működési körét az egész Bántásra kiterjeszti. Jurjevityet a pénzügyigazgatóság kérelmére delegálták, mivel az adóügyosztály amúgy is túl van terhelve munkával.

Mi a riporter?

A riporter lényege nem a mi modern kortunk kitalálása. Már a rég elmúlt években is voltak nagy riporterok. A Times párisi levelezőjéről van szó. A Times igazgatója rengeteg vagyont áldozott fel annak idején, hogy az ő lapja informálja először a közönséget a fontosabb világeseményekről. Erre a célra aztán mindenre kész, elszánt újságírókat szerződtetett, akiknek lekére kötötte, hogy semmi áldozattól, semmi fáradtságtól ne riadjanak vissza, amikor a lap gyors tudósításáról van szó. A szerződésben az is bennfoglaltatott, hogy ha a lap érdeke úgy kívánja, még az életét is meg kell, hogy kockáztassa, ha nem tud másként hozzáférni egy szenzációs hirhez. A családról esetleg az igazgatóság fog gondoskodni.

Amikor Nelson admirális tönkretette a francia flottát, a Times párisi tudósítója, még a hivatalos értesítés előtt akarta lapját a szen-

zációs eseményről értesíteni. De nem volt táviró, még vasut sem.

Lóháton, minden pihenés nélkül tette meg az utat Páristól Calais-ig. S amidőn hajóra akart szállani, hogy átkeljen a La-Manche-esatornán, nagy bosszúságára arról értesült, hogy a legközelebbi huszonegy órán belül egyetlen hajó sem fog utnak indítani az óriási vihar miatt, mely már két nap óta dult a tengeren, illetve a esatornán. Hiábavaló volt minden ígérlet, minden utánjárás, senki sem akart elindulni. S mialatt a hajósok a rettenetes esakodó hullámok ellen védtek hajóikat, a laptudósító egy pillanat alatt leoldott egy rossz állapotban lévő bárkát s egyetlen evezővel, a hajósok általános bámulatára, beugrott a esőnakba s nekiindult a háborgó, toronymagasságu hullámoknak. Négy órai rettenetes küzdelem után, teljesen kimerülve, elérte az angol partot. Minden pihenés nélkül, átázva, csurom vízesen lóra kapott s belovagolt Londonba, ahol már a lap tördelésével voltak elfoglalva.

Amint az igazgató megpillantotta a kimerült, alig libegő újságíró, hivatalos szigorral vetette oda:

— No, van valami?

— Nelson tönkretette a francia flottát...

— Nos, még elég idejében érkezett, még megjelenhetik a hir a mai számban. — S otthagya az átázott riportert.

De azért ne tessék azt gondolni, hogy a riporternek nem jut szerepe a nagy világeseményekben. Ismerem egy svájci lap politikai munkatársát, aki a világháboru idején

Rómában tartózkodott s ahelyett, hogy lapjának hivatalos tudósításokat küldött volna, ott settenkedett a diplomáciai kulisszák mögött s a esendben, titokban dolgozó volt vagy leendő diplomatákat győrtörte folytonos jelenlétével. Ez még 1915-ben történt, amidőn Olaszország nem tudta magát elhatározni, hogy Ausztria ellen vagy az entente ellen foglaljon állást.

Bülow herceg volt annakidején Németország római követe. A mi svájci kollégánk ismerte Bülow kiváló képességeit és tudia nagyon jól, hogy a gazdag tapasztalatokkal bíró diplomata nem a hivatalos körökben fogja végezni a „megdolgozó” munkáját, hanem azoknál a diplomatáknál, akik némi barátságot éreztek Ausztria-Magyarország iránt s akik Olaszországot meg akarták menteni a háboruban való részvételtől.

Ezek közé a diplomaták közé tartozott Giolitti volt miniszterelnök is. A mi svájci emberünk valahogyan beleférközött Giolitti környezetébe s várta az eseményeket. Egy napon eljött a várva-várt alkalom. Bülow meglátogatta az öreg diplomatát s hosszasan tárgyalt vele. Másnap megjelent a hivatalos kommuniké, hogy Bülow herceg „udvariassági látogatást” tett Giolittinál. Ezt a hirt követte a Giornale d'Italia, Giolitti lapjának egy szenzációs vezércikke, melyben arra intik a kormányt, hogy kövessen el mindent Olaszország semlegességben való maradására. Mert, mondja a cikkíró, Olaszország területileg gyarapodni fog anélkül, hogy egyetlen fillérbe, egyetlen emberéletbe is kerülne. A cikk nagy hatást gyakorolt a közönségre s már-már az entente emisszáriusainak, akik Olaszország fegyveres segítségét akarták megnyerni, a bukásról beszéltek.

Ezzel elintéztben megjelent egy svájci lapban egy ennel is szenzációsabb leleplezés, mely bizonyítékot tudott szolgáltatni arra, hogy Bülow herceg az osztrák magyar tengerpart egy részét ajánlotta fel ellenértékül Olaszország segítségért.

S a lap szóról-szora lekötözte azt a beszélgetést, mely Bülow herceg és Giolitti között folyt le. Amint a hir nyilvánosságra jutott, mind az olasz kormány, mind a sajtó megbotránkozott az eseten s ennek az eseménynek tudható be az a tény, hogy néhány nap múlva az entente emisszáriusok győztek s Olaszországot belevitték a háboruba.

A svájci újságíró ellenben kiutasították Rómából — örökre.

Nemrégiben kaptam levelet egy ismerősömtől, Rómából keelve, amelyben hosszasan ír arról a svájci újságíróról, akit az olasz királyi rendjellel tüntetett ki s aki nagyon el van ragadtatva azon barátságtól, amely olyan szépen fejlődik Olaszország és Magyarország között.

Stevens.

BERSON
GUMMISAROK és GUMMITALP
okosabb és tartósabb mint bőr! Legjobban év nedvesség és hideg ellen!

Valódi „ERÉNYI”
DIANA
sósbo'szesz
Kis üveg ára . 6 dinár
Közepűveg ára 16 dinár
Nagy üveg ára 32 dinár
Mindenütt kapható.
2038

Keresünk megvételre egy
pianinót vagy **zongorát**
rövid
II. Kükerület 2/d. — — 13

Értesitem a n. é. hölgyközönséget,
hogy a szezon leteltével 2274
készíték kabátot 200 dináért a legszebb
kivitelben,
valamint kosztümöt 250 dináért, egy-
szintén utcai- és háziruhát mélyen le-
szállított árban. Becses partfogást kér
Kucsova Ferenc nőiszabó, Aleksandrova u. 27. sz.

Lehetőleg 4 középiskolát
végzett fiatalember gabona-
kereskedő cégnél 21
gyakornoknak
felvétetik.
Cim a „Torontál” kiadóhivatalában.

ÜZGETÁJVÉTEGI!
Tisztelettel értesitem a t. közönséget,
hogy a Pasityeva (Tomasováci) utca
15. szám alatt levő Ergyan Steva-féle
vegyeskereskedést átvettem és azt to-
vább vezetem. Felkérem a hitelezőket,
hogy követeléseiket 8 napon belül
nálam jelentsék be. :: Tisztelettel:
Zsarko Velya, kereskedő.

Krumenacker István
nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél
felülvizsgálat és vasuti szállítástól
eredő mindennemű visszkereseteket
(hiányok, sérülések és határidő tul-
lépések).
Vel. Becskerek. Etvesova u. 5.

Olcson eladó 22
egy jókarban lévő, komplett
alt-deutsch stíli
hálószoba.
Megtéríthető Pašičeva (Tomaseváci)
u. 10. sz. alatt. Ugyanott megvesznek
egy jókarban lévő gyermekocsit.

**Borbélyüzlet-
berendezés
eladó.**
12
Silerova u. 3

Egy jóforgalmu 2280
**fűszer-és vegyeskeres-
kedés azonnal eladó.**
Cim a Torontál kiadóhivatalában.

Bérmálási ajándékokban
ékszerekben, órákban nagy raktár.
Legelőbban beszerezhetők: GRÜNFELD ÁRMINNÁL
1878 Vel. Becskerek, a nagyhíd mellett.

Veszünk
disznósirt
és
szalonnát
2172
minden mennyiségben a
legmagasabb napi áron
Kanitz és Leipnicker,
Miletityeva u. 43. Telefonszám 27.

Gyakorlattal bíró

Szerb irodakísaszojny

magyar-német nyelvtudással
azonnali alkalmazási nyer

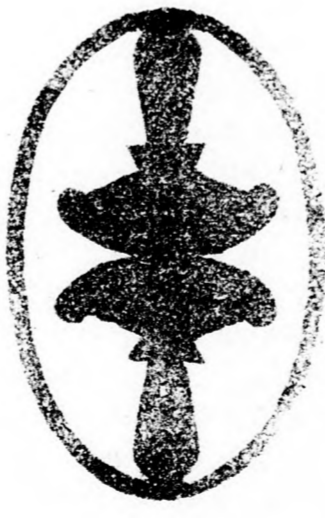
Özv. Guttmann Jakabné és Fiainál.

**Lámpaüveg
és táblaüveg**
legjobb minőségű cseh áru, nagy-
mennyiségben, vagononként is
kapható 1511
Ivanitza Ferdinánd Károly
üveg-, porcellán-, tükör- és lámpa-
kereskedésében
Veliki Becskerek, Aleksandrova (Fü) utca.

PLEITZ FER. PÁL

Veliki Becskerek
Coilityeva (Zápolya) utca 1. sz.

Telefonszám 21.

Telefonszám 21.

Könyvnyomda □ Lapkiadás □ Nyomtatvány-
raktár □ Tömöntöde □ Könyvkötészet
Ruggyantabélyegzőgyártás.